

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ КОТЕЛ

Після операції «Збараж», яку очолював майор Гайнуллін, всі групи, що виконували попереднє завдання, повернулися в район поблизу Тернополя. Тут вже точилися бої за місто: глухо озивалися гармати, раз-по-раз сячали кулеметні черги, клубився їдкий дим.

Вже на місці ми дізналися: Тернопіль в кілці. А раз так, то гітлерівці будь-що намагалися його прорвати і таким чином уникнути полону чи знищення та пробитися до Львова. Мета ж нашого командування полягала в тому, аби утримати стратегічний пункт і ліквідувати оточене вже втретє угруповання противника.

Слід сказати, що це вороже з'єднання ми переслідували аж від самого Корсунь - Шевченківського. Проте значній частині нацистів вдалося проскочити через наші заслони та пробитися до Проскурова (Хмельницького). Там вони знову потрапили під удар, але трьом піхотним і одній танковій дивізіям німців пощастило: вони прорвалися до Шепетівки і затаїлися в навколишніх лісах. Однак знову ж ненадовго, бо передові частини наших військ швидко «намацали» ворога і приступили до очищення території. Настільки, наскільки це дозволяли можливості. Адже і сили виштовлювачів були ослаблені частими сутичками і довгими переходами.

Словом, ми знову випустили гітлерівців з оточення, і вони взяли курс на Тернопіль. Втім, ди-

вуватися тут нічому. Війна є війна, а на ній, як відомо, все буває.

Що й казати, Тернопільське угруповання ворога могло ще завдати значних втрат наступаючим частинам Червоної Армії. А якби німці прорвалися до Львова, то, можливо, наступ взагалі захлинувся б. Та й в тилу ворожій кулак — річ небезпечна.

Отака ситуація, така обстановка вимальовувалася на той час, коли наша збаразька штурмгрупа прибула вночі в розташування 1-го батальйону, який стояв в селі Петриків за два кілометри від Тернополя. Як водиться, зайняли оборону, а коли почало сірїти, піднялися в атаку. Пам'ятаю, повсюди стояли хрести, бовваніли в тумані надгробники, проглядалися силуети мурованих склепів. І все це — у свисті куль, осколків, під брутальну лайку своїх і чужих. Та що поробиш: на війні, як на війні, і залишилось лише жалкувати, що бій так безцеремонно увірвався в тишу і спокій приміського кладовища.

Того ж дня штурмовики оволоділи більшою частиною міста, а під вечір, десь о п'ятій чи о шостій, змушені були відступити: дуже вже сильно бомбардував німець наші позиції. І так повторялось кілька разів: місто то бралось, то знову здавалось ворогу, на бруківку падали то свої, то чужі, тернопільський котел то кипів, то збавляв пару.

42 дні. Саме стільки часу точилися бої за Тер-

нопіль. А 14 жовтня під вже згаданим Петриковом здалася в полон перша група фашистів. Вірніше, не група, а залишки (десь близько 2 тисяч чоловік) колись великого ворожого угруповання. Ні, німці — не румуни чи італійці. Воювали вони вміло, грамотно, люто. Можна сказати, до останнього солдата. І все ж ми їх не ремогли. Як в Тернополі, так і в Берліні, завершують війну. Во наш солдат — не німецький. Бо він боровся за священну справу — визволення рідної землі.

На закінчення додам, що полонив тоді наш полк не лише рядових вермахту, а й трьох генералів. А взагалі ворога було відчислено аж на 25 кілометрів.

Що ще? Стояли штурмовики затим знову в обороні: були в селі Кропивна Юзефівка, форсували річку Серіт, ходили за «язиком», воювали під Бродами, Золочевим. Білим Каменем, де їм у спину стріляли рештки дивізії СС «Галичина»... Словом, війна продовжувалась.

Ілля КРИВОШЕЄВ,
учасник Великої Вітчизняної війни, житель с. Гоцца.

